

ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์

Problems on Early Childhood Development Center of Local Administrative Organization

in Bankrout District Buriram Province

สุดารัตน์ สอดเสน (Sudarat Sordsaen)* ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ (Dr.Sanguan Songwivat)**

ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ (Phasit Suwannarat)***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ และ 2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ในกรอบงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรม ตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ABSTRACT

The objective of this research was to study and compare the existing problems and needs in the implementation of Early Childhood Development Center of Local Administrative Organization in Bankrout District Buriram Province from the opinions of the Academic Educators and the care givers in conventional implementation standard of Early Childhood Development Center of Local Administrative Organization , concerning 6 related aspects:1) Early Childhood Development Center Administrative management, 2) personnel, 3) the building and environment,4) the academic and curriculum activities, 5) the participataion and support from all sectors,6) the Promotion of early childhood development network.

คำสำคัญ: ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Key Word: Problem of Early Childhood Development Center of Local Administrative Organization

*นักศึกษาลัทธิศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

*** รองศาสตราจารย์ กลุ่มวิชาการวิจัยและประเมินผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทนำ

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของสังคมและประเทศชาติ สังคมใดและประเทศชาติใดจะเจริญก้าวหน้าหรือได้รับการพัฒนามากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรของสังคมเท่านั้น และคุณภาพของประชากรทุกสังคมย่อมขึ้นกับการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะต้องเริ่มต้นตั้งแต่เยาว์วัย การอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากเด็กปฐมวัยเด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ และนับเป็นต้นทุนทางสังคมที่มีค่ามากที่สุด เด็กช่วงวัยแรกเกิดถึง 6 ปี ระบบประสาทและสมองจะเจริญเติบโตในอัตราที่สูงที่สุด คือประมาณร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ปกติ เป็นช่วงที่มีอัตราการเจริญเติบโตในทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาสูงสุด ถือเป็นจังหวะทองของการวางรากฐาน การพัฒนาในทุกด้านให้กับเด็ก การอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่เด็กวัยนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นแห่งการเรียนรู้ และมีความต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว จากการอบรมปลูกฝังสร้างเสริมพัฒนาการทุกด้านให้แก่เด็กปฐมวัยได้เจริญเติบโตเต็มศักยภาพในช่วงอายุนี้ จะเป็นรากฐานที่ดีที่จะให้เด็กได้เจริญเติบโตเป็นเยาวชนและพลเมืองที่ดี เฉลียวฉลาด คิดเป็น ทำเป็นและมีความสุขมากกว่าการปลูกฝังสร้างเสริมในช่วงอื่น การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งใน การวางรากฐานความรู้ของเด็กสำหรับการศึกษาระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งการจัดการศึกษาในวัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสม โดยคำนึงถึง

ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาเด็กให้เกิดความสุขในการเรียนรู้ เกิดทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังนั้นเมื่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาเด็กให้เกิดความสมบูรณ์ในทุกด้าน จึงจำเป็นที่ทุกภาคส่วนของสังคมไม่ว่าจะเป็นบุคคล ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานองค์กรสนับสนุนต่าง ๆ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านการพัฒนาเด็กจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ดังนั้นวิจัยนี้ได้เห็นความสำคัญของปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำข้อมูลไปวางแผน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. วิธีการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักวิชาการศึกษา และผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 105 คน จำแนกเป็น นักวิชาการศึกษา จำนวน 35 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 70 คน (สำนักงานท้องถิ่นอำเภอบ้านกรวด : 2553) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ประสิทธิภาพ (2542) ได้กลุ่มตัวอย่าง เป็น นักวิชาการศึกษา จำนวน 31 คน และผู้ดูแลเด็ก จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 90 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม 3 ลักษณะ คือแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended Form) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว แบบสอบถามความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 40 ข้อ แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุดและได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการ

ของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น .9353 ซึ่งมีค่าสูงและผ่านเกณฑ์สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยได้

3.3 การวิเคราะห์

วิจัยนี้ใช้วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมาย และจัดอันดับ เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (Mean) ได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535 : 100) 4.51 – 5.00 มีปัญหาในระดับมากที่สุด 3.51 – 4.50 มีปัญหาในระดับมาก 2.51 – 3.50 มีปัญหาในระดับปานกลาง 1.51 – 2.50 มีปัญหาในระดับน้อย 1.00 – 1.50 มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการจากรายงานที่นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการ

ศึกษาและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และตามประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานพบว่า ทั้งโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

5. การอภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

5.1 ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่ามีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าภายหลังที่รัฐบาลได้มีนโยบายกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้รับการถ่ายโอนหน่วยงานให้ทำหน้าที่จัดการศึกษาด้านปฐมวัยหรือที่เรียกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอิสระในการที่จะบริหารจัดการงานด้านการศึกษাপฐมวัย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีปัญหาในการดำเนินงานของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุกัญญา (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเมื่อ

พิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น พบว่า มีปัญหาในการดำเนินงานๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ผู้บริหารท้องถิ่นยังมีวิสัยทัศน์ เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษাপฐมวัย และมีนโยบายที่ยังไม่ชัดเจนใน การสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งการบริหารจัดการงบประมาณยังไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอัมพร (2545) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาที่คับแคบ ห้องเรียนไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

5.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของนักวิชาการศึกษา และผู้ดูแลเด็ก ที่มีสถานภาพตำแหน่งต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อปัญหา โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กมีพันธกิจที่ต้องปฏิบัติร่วมกันในการที่จะพัฒนาส่งเสริมให้เด็กที่เข้ารับการศึกษาที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของสมบัติ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดจังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ เจ้าอาวาสและครูพี่เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานศูนย์ เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งพบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเกษมสุข (2547) ได้

ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการ 6 ด้าน ในการพัฒนาเด็ก ในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีความต้องการระดับมาก 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร และด้านการบริหารจัดการ ส่วนอีก 3 ด้านมีความต้องการในระดับปานกลาง คือ ด้านงบประมาณ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะด้านความต้องการ คือ ต้องการให้มีบริเวณรอบ ๆ อาคารเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่เด็กทุกคน ต้องการให้เด็กได้รับอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ ต้องการให้ครูพี่เลี้ยงมีความตั้งใจและปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ จัดประสบการณ์แก่เด็กได้อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็กและต้องการให้ชุมชนให้ความสำคัญและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน

5. 3 เปรียบเทียบปัญหาในการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมายในการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและได้รับทราบแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุปผา (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาใน โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบปัญหาตามความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีประสบการณ์

บริหารน้อยกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์บริหารมาก ผู้บริหารทั้งสองกลุ่ม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมฤทธิ์ (2548) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงอันดับตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลำดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงานวิชาการ และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งและขนาด องค์การบริหารส่วนตำบลที่คณะผู้บริหารปฏิบัติงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

5.4 ผลจากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่านักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็กให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมากที่สุด จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

5. 4.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารท้องถิ่นยังไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร และการจัดสรรงบประมาณให้ยังศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังน้อย ไม่เพียงพอในการดำเนินงานจัดกิจกรรมภายในศูนย์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารท้องถิ่นบางคน ยังขาดวิสัยทัศน์ ในการพัฒนางานด้านการศึกษาของเด็กปฐมวัย มองข้ามความสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ตั้งแต่วัยเด็ก และให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าที่จะพัฒนาคน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุข (2546:2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กไว้ว่า การพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และโดยเฉพาะช่วงปฐมวัยถือเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า

5. 4.2 ด้านบุคลากร ผู้ดูแลเด็กเล็กที่ปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางคน ยังขาดความรู้ความเข้าใจในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตร และการผลิตสื่อสำหรับการเรียนการสอน หรืองานธุรการที่เกี่ยวกับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ครูผู้สอนบางคนไม่ได้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาปฐมวัยโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิระ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของลิอชัย (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่าสภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากทุกเรื่อง ส่วนปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ด้านครูพี่เลี้ยงหรือครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้งด้านหลักสูตร การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินพัฒนาการของเด็ก ยังไม่มีอาคารสถานที่ที่เป็นของตนเอง ขาดงบประมาณสื่ออุปกรณ์และเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็ก การประชาสัมพันธ์สื่อสารกับผู้ปกครองมีน้อยเกินไป

5. 4.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ส่วนใหญ่อาคารเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร มีบริเวณคับแคบไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก พื้นที่ใช้สอยยังไม่ได้จัดสรรเป็นสัดส่วน ห้องน้ำห้องสุขา ยังไม่สะอาดหรือถูกสุขลักษณะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดของงบประมาณ ไม่เพียงพอในการดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซม ต่อเติมอาคารหรือสร้างอาคารเรียนหลังใหม่ให้มีพื้นที่กว้างขวางกว่าเดิม และยังคงขาดแคลนบุคลากรที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดของอาคารเรียนเป็นประจำ สม่่าเสมอรวมทั้งจำนวนเด็กในแต่ละศูนย์ก็มีค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากต่อการดูแลและควบคุมดูแลรักษาบริเวณโดยรอบของอาคารเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอำพร (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. 4.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานวิชาการไว้ว่า ผู้ดูแลเด็กบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานด้านวิชาการ การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตร และการผลิตสื่อ สำหรับการเรียน การสอน ส่งผลให้ผลของการปฏิบัติงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองเท่าที่ควร ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาหลายอย่าง เช่น ครูผู้สอนบางคนไม่ได้จบการศึกษาวิชาปฐมวัยโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิระ (2542) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและความต้องการการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ในจังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้ดูแลเด็กขาดประสบการณ์และทักษะ

ในการทำงาน จึงต้องเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงานเพิ่มเติม และสอดคล้องกับงานวิจัยของมนัส (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ของอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามตารางกิจกรรมประจำวัน และครูที่เลี้ยงขาดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็ก และได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาคือ จัดส่งเอกสารหลักสูตรให้ไปเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน ครูที่เลี้ยงควรจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามตาราง เพื่อให้เด็กได้รับพัฒนาการครบทุกด้าน และให้มีहारอบรมเกี่ยวกับการดูแลเด็กและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครูที่เลี้ยงก่อนเข้าปฏิบัติหน้าที่อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

5.4.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ส่วนใหญ่ผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยให้ความสำคัญและไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่ต้องออกไปประกอบอาชีพไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาอัมพร (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษา ได้แก่ มีการระดมการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชนน้อย และการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และส่วนใหญ่มีความต้องการให้ชุมชนให้ความสำคัญและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน รวมทั้งการให้การสนับสนุน ช่วยบริจาคสิ่งของวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของลือชัย (2546) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่อง การจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ มีการประชาสัมพันธ์สื่อสารกับผู้ปกครองน้อยเกินไป ผู้ปกครองใช้เวลาดูแลช่วยเหลือส่งเสริมพัฒนาการผู้เรียน

5.4.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ การประสานงานด้านต่าง ๆ ทั้งภายในองค์กรเดียวกัน ต่างองค์กรและผู้ปกครอง รวมทั้งการดำเนินงานในด้านต่างๆ ตามกระบวนการวางแผน ลงมือปฏิบัติ ตรวจสอบ และนำมาปรับปรุง (PDCA) ยังไม่ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การอบรมหรือประสานงานเครือข่ายบางครั้งล่าช้าและได้รับข้อมูลทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชนอยู่ในระดับกลาง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและการสนับสนุนจากหน่วยงานชุมชน สามารถร่วมกันทำงานได้ คิดเป็นร้อยละ 40.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนปัญหาด้านงบประมาณ ได้แก่ มีงบประมาณค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ปกครองเด็กส่วนใหญ่มีฐานะยากจนและได้รับการสนับสนุนจากราชการน้อยเกินไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hakanen (1975) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้ปกครองและกลุ่มนักวิชาการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในรัฐเซาท์ดาโกตา พบว่า ผู้ปกครองยังขาดความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับความเป็นไปของโรงเรียนและการศึกษา โดยได้เสนอแนะให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากขึ้น การขาดข้อมูล

ข่าวสาร และการติดต่อภายในชุมชน ทำให้ผู้ปกครอง
ขาดความสัมพันธ์กันภายในชุมชน

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก
การศึกษาปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้าน
กรวด จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด
จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน
ระดับปานกลาง

6.1.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ
นักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์
จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและประสบการณ์ใน
การปฏิบัติงาน พบว่า มีความคิดเห็น โดยรวมและราย
ด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

6.1.3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ของนักวิชาการศึกษาและผู้ดูแลเด็ก สังกัดองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด จังหวัด
บุรีรัมย์ มีดังนี้ บทบาทของผู้บริหาร เกี่ยวกับการ
บริหารงานด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นทุกแห่ง เพื่อหาช่องว่างระหว่างการบริหารงาน
ปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดการศึกษาให้ได้
คุณภาพตามมาตรฐาน และ การศึกษายทบาทของ
ชุมชนในการจัดการศึกษาปฐมวัย ควรมีการทำวิจัย
เชิงคุณภาพเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษายทบาทของ
ผู้บริหาร เกี่ยวกับการบริหารงานด้านการศึกษาของ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตอำเภอบ้าน
กรวด จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาช่องว่างระหว่างการ
บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นและการจัดการศึกษา
ให้ได้คุณภาพตามมาตรฐาน

6.2.2 ควรมีการศึกษายทบาทของชุมชนใน
การจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด
จังหวัดบุรีรัมย์

6.2.3 ควรมีการทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับ
แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด
จังหวัดบุรีรัมย์

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ใน
การศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งผู้เขียน
ใคร่ขอขอบคุณ

ศศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาและ
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำรวมทั้ง
ผู้เชี่ยวชาญตลอดจนผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้มีส่วน
ช่วยให้งานวิจัยดังกล่าวนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. กรมอนามัย. 2546. คู่มือผู้ดูแล
เด็กเพื่อการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กนอกระบบ
: องค์กรสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กาญจนา วัชรสุนทร. 2551. คู่มือการจัดการนันทนาการ
การศึกษาท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : อาสา
รักษาดินแดง.

เกษมสุข วัชรพงษ์เกษม. 2547. ความต้องการในการ
พัฒนาเด็กในศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด
จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรม

- หาบัณฑิต (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา).
บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
บุรีรัมย์.
- ประพันธ์ ทองสีคำ. 2546. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการ
ปฏิบัติงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน
กระทรวงมหาดไทย. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542. ระเบียบวิธีวิจัยทาง
พฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์
ครั้งที่ 2). บุรีรัมย์: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พระมหาอำพร มณีเนียม. 2545. ความพร้อมในการจัด
การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ
องค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก หมู่ที่ 3 องค์การบริหารส่วน
ตำบลคูคต. วิทยานิพนธ์ สังคมสงเคราะห์
ศาสตร์มหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- มนัส ศรีรักษา. 2544. การดำเนินงานศูนย์อบรมเด็ก
ก่อนเกณฑ์ในวัดของอำเภอบ้านดุง จังหวัด
อุดรธานี. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลือชัย บุญคุ้ม. 2546. การจัดการศึกษาปฐมวัยของ
องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัด
นครปฐม. ภาคนิพนธ์ (การบริหาร
การศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิระ พลรักษา. 2542. การศึกษาสภาพปัญหาและ
ความต้องการการจัดการศึกษาของศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการพัฒนาชุมชน
ในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา).มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมบัติ สะเกศ. 2543. ปัญหาการดำเนินงานของศูนย์
อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด จังหวัดระยอง
งานนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
(การบริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Hakanen, L.J. 1975. An Investigation of School-
Community Communcation in Vermilion
South Dakota Distrit 5. Dissertation
Abstracts International. 24 (4)-6004-A.